

Veckans växt

Trädgårdssolbrud *Helenium Autumnale*-Gruppen

När solbrud (*Helenium autumnale*) kom till Europa på 1600-talet var det en två meter hög planta med gula blommor på ogrenade stjälkar. Arten kom från Nordamerika där den växte på prärierna och England blev det första europeiska land som den odlades i.

I Sverige har solbrud odlats åtminstone sedan 1685. Då fanns den i odling hos Olof Rudbeck den äldre i Uppsala botaniska trädgård. Rudbeck kallade inte arten för solbrud utan för "Wirginsk gullblomma med wingar på stjälken". Vingarna på stjälken, eller listerna som botanister kallar dem, är något som solbruden behållit även om mycket annat i utseendet förändrats genom mer än ett sekels hybridisering, selektion och förädlingsarbete.

I slutet av 1800-talet började nämligen engelska och amerikanska förädlare och plantskolister intressera sig för solbrud och kring förra sekelskiftet dök de första namnsorterna upp i handeln. Jämfört med den rena arten var trädgårdssolbruden lägre, hade grenade stjälkar och större, färgstarkare blommor. Under 1910-, 1920- och 1930-talet kom allt fler nya sorter i handeln och många av dem introducerades också i Sverige under den här perioden. Gick man in i en plantskola här i Sverige i mitten av 1930-talet kunde man hitta till exempel den gulblommiga 'Riverton Beauty', den höga gula 'Gartensonne' och den röda 'Moerheim Beauty'. När 'Moerheim Beauty' kom i handeln i Nederländerna 1930 väckte den genast uppseende eftersom den hade rödare blommor än någon annan som dittills introducerats. Enligt hemsidan <http://www.helenium.net/> är det fortfarande den röda solbrud som alla nya röda solbrudar bedöms mot. I Sverige har sorten funnits att köpa i alla fall sedan 1934.

Solbrud måste tas om hand och delas med några års mellanrum för att bli långlivad och det kan vara en förklaring till att perennuppropet inte hittat särskilt många äldre plantor. Idag provodlas sju stycken inom ramen för uppropet. En av solbrudarna som odlas kommer från Södervidinge i Skåne. Att den finns kvar kan vi tacka trädgårdsmästare Tykesson för. När han anlätades i början av 1940-talet för att modernisera trädgården i Södervidinge lades en del rabatter igen, men perennerna som stod där var Tykesson noga med att ta tillvara på. "Var rädd om de här växterna, för dom är gamla" sa han och så fick de en ny växtplats i en nyanlagd, större rabatt lite längre ner i trädgården.

Text och foto: Linnea Oskarsson, Perennuppropet